

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. lde küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. lde küldendők
az előfizetési díjak és hirdet-
ések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

A nagyerdő és a nagyerdei körut villatelkei.

Lapunk legutóbbi számában egy cikkely jelent meg, melyben egyik nagyrabecsült munkatársunk azt fejtegette, hogy helyes volna a nagyerdei körut külső oldalán villákat, nyárilakokat építeni részint azért, hogy a nagyerdő élete fellendüljön, részint pedig azért, hogy minél többen lakhasanak nyári időben az egészség közvetlen forrásánál. Erre vonatkozólag mintegy vízhang gyanánt több cikkelyt kaptunk, melyeknek nagyobb része határozott állást foglal a nagyerdei park ily módon való benépesítése ellen. Állásfoglalásukat meg is okolják a következőkben:

Végzetes hiba volna a nagyerdei parkot nyárilakok építésére átengedni. Ezzel az építkezéssel a nagyerdő ózondus levegőjét megrontanánk. Nagy kár volt annak idején a parkban is építtetni. Ha most a nagyerdei körut külső oldalán villatelkeket adna a város és ott 30—40 villa épülne, természetes, hogy ott nemcsak az erdőt kellene bizonyos mértékig kipusztítani, hanem a parkba való beépíthetés kétségkívül egészségügyi hátrányokat is okozna. A tulajdonosok ugyanis aprómarhákat, talán még egy-két konyhás malacot is tartanának, a házi szemetet kellőleg nem gondolnák, amely okvetlen bekövetkező dolgok, nem is említve a félreeső helyekből kitóduló ártalmas kigőzölgeket, inficiálnák a levegőt.

A városi tanács egyik programja az erdőnek szabaddá tétele és ezen vezetőeszmé nyomán ahol csak teheti, drága pénzen vásárolja össze az erdőtestben a magánosok kaszállóit. Ellenkeznék tehát ezen vezető eszmével, melynek hasznát kiszámítani nem lehet, egy újabb telepítés a belső erdőtestében. Bárcsak ne építették volna a körutat sem, mert az porossá fogja tenni a belső parkot és még az esetben is sokba fog pormentessége kerülni, ha a vízvezeték bőségesen fogja is ontani a vizet. Maradt volna az erdő erdő, annál is inkább, mivel vannak nekünk előbb való dolgaink is, mint ez az épülő körut, melyen igen kevés uri fogat fog keresztülrobogni.

Ahelyett tehát, hogy villákat építenénk a köruton, vagy a nagyerdő bármelyik részén, sokkal helyesebb, ha a parkot kibővítjük és mivel a városi villák romladozó állapotban vannak és folytonos tatarozásuk sok pénzbe kerül — ezeket is elpusztítjuk a föld színéről. Kihelyezendő volna a mostani helyről a Dobos pavillon is, mely szín-

tén nem javítja az erdő levegőjét, valamint gyökeres átalakítást, vagy újjáépítést kíván a nagyerdei fürdő is, melyekre ezeket áldozunk és annak dacára bizony-bizony gyarló állapotban vannak. Igaz, hogy mindezen munkálatok sok pénzbe kerülnek, de egy modern fürdő létesítése nemcsak a befektetett összeg kamatját adná meg, hanem a városi házipénztárt jelentős jövedelemhez juttatná.

A nagyerdő értékét, szépségét nagy közönségünk maga sem ismeri. Nyaranta is bizony kevesen látogatják azt. A fenyődomb közelében csak lehet látni egy pár családot, játszó, nevetgélő gyermekcsoportot, este 7 órára azonban kiürül az erdő és napszálltakor halálos csend borul az erdőre. Keressük ennek okát, de nem találjuk, hacsak nem abban, hogy nálunk az a téves nézet fogja be a lelkeket, hogy a nagyerdőbe fényes toalettek nélkül nem is illik kimenni. Más városokban Szegeden, Kassán, Temesvárott, Pozsonyban, Aradon az egyszerűséget látjuk a város kertjeiben, erdeiben, nem fényelegnek, hanem egyszerű házi ruhában szivják a pormentes levegőt.

Most már a park belső része világítva van, az utak eléggé gondozottak, a helyi vasut utolsó vonata 11 óra felé indul a városba, de aki ezt nem akarja igénybe venni, a jól világított Simonyi-ut kettős faszorában bátran hazamehet. És mindezen előnyök dacára a nagyerdő estenként üres és csak akkor elevenül meg, ha valami mulatságot rendeznek a Dobos pavillonban.

A nagyerdő épületekkel való beépítésének ellene mond az a körülmény is, hogy uton-utfélen halljuk a panaszt, hogy a város körül régebben és újabban valóságos fiók községek keletkeztek. Igaz ugyan, hogy idővel ezen telepek hozzánőnek a városhoz, de ezt semmi körülmények között nem fogják emelni, annál kevésbé szebbé tenni. Ne akarjunk tehát várost építeni az erdőben, hanem fejlesszük magát a várost, ennek egészséges külső utcáit. Sokkal okosabb városi politika ez, mint beépíteni egyetlen üdülő helyünket és ezzel még inkább gyöngíteni a város belső részeinek forgalmát.

Debreczen sz. kir. város legutóbb tartott közgyűlésében Szabó Kálmán biz. tag, országgyűlési képviselő szép szavakban fejtette ki, hogy a szegény embereknek is egészséges lakásra van szükségük és nem emberséges dolog őket dohos pincelakásokba szorítani. Egy Szabó Kálmán,

akinek egész élete az altruizmuson épült fel és akinek jó szívet, nemes lelkét mindannyian ismerjük, nem is gondolkozhatik másképpen. Viszont azonban mi azt állítjuk, hogy ismerjük ezeknek a gombamódra megszorodott telepeknek egészségügyi viszonyait és bátran megmondjuk, hogy azt az egészséges levegőt — talán a jól gondozott és mégis intelligensebb elemek által lakott Homokkertet kivéve — alig találjuk meg. És ha a város kötelezni fogja a háztulajdonosokat házaik tisztántartására, és ezek a boldog háziurak nem fogják legrondább odúikat is a nyomorult ember részére kiadni, hanem a levegőtlen, patkányokkal és nedves falakkal díszített pincéket eredeti rendeltetésükre fogják használni és az emberek egészsége árán nem csinálnak maguknak egy pár forintnyi jövedelmet, lesz elégséges jó lakás és a szegény ember nem lesz kénytelen a városon kívül hályéket keresni.

Szóval és írásban hirdetjük az emberszeretetet és mégis azt látjuk, hogy a szegény emberek pincelakásokban szenvednek, ahová a nap melegítő sugara soha be nem hathat. Innen van aztán az a sok csenevész gyerek, penészvirág és ezért vannak időszakos járványok és telnek a temetők.

Ha tehát városunk legszegényebb néposztályát is elhelyezhetjük majd a föld felett és már életükben nem szorítjuk a föld alá, akkor aztán építsünk nyaralókat, telepeket úgy azonban, hogy ezek semmi körülmények között ne terheljék a várost és ne rontsák a város belső esztétikai szépségét és egészséges forgalmát.

A.

A közigazgatási bizottság ülése.

Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága f. hónap 6-ikán tartotta rendes közgyűlését Weszprémy Zoltán főispán elnöklésével. Az ülésen jelen voltak: Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Bészler Károly tb. főjegyző, árvaszéki elnök, Magoss György dr. főügyész, Aczél Géza főmérnök, továbbá Faust Elek kir. pénzügyigazgató, Latinovics Mihály műszaki tanácsos, Tüdős János dr., Fejér Ferenc dr., Balkányi Miklós dr., Juhász Ignác, Rickl Antal, Szabó Elek és Tóth Emil dr., aljegyzők.

Az ülés elején Weszprémy Zoltán főispán szíves szavakban üdvözölte Latinovics Mihályt, az államépítészeti hivatali főnökét műszaki tanácsossá történt kinevezetése alkalmából.

A polgármester jelentése.

Junius hó folyamán 217 egyént tartóztatott le a rendőrség s ezek közül 14-et adott át az ügyészségnek, 203-at pedig megbüntetett. Eltoloncoltak Debreczenből 38 egyént, áttoloncoltak Debreczen területén 52 embert. 18 egyén kényszerutlevéllel ki lett utasítva. 37 munkakönyvet adott ki a rendőrség s a főkapitány mint első fokú iparhatóság 34 embernek adott iparendélyt, melynek ellenében 380 korona folyt be iparoktatási célokra.

Junius hó folyamán 1435 ember, 533 ló a közös hadseregből, 757 ember, 216 ló a honvéd-

ségtől, összesen 2192 ember, 745 ló volt a katonai létszám. Beszállásolva volt 4 tábornok, 9 törzstiszt, 15 főtitest és 260 ember.

A tanfelügyelő jelentése.

Fischer Mihály debreczeni róm. kath. tanító-nak 200 korona államsegélyt adott a közoktatásügyi miniszter, Józán Józsefet a máv. állami iskolához igazgató-tanítovo nevezte ki s részére 200 korona korpótléket utalt ki. A kultuszminiszter nyilvánossági jogot adott a Székely-féle magán polgári iskolának, a tanítónői szünidei továbbképző tanfolyamra Szabó Vilma tanítónőt, a kassai nyári tanfolyamra pedig Konrád Terézt vette fel.

A most épülő 8 új tanyai iskolánál a kultuszminiszter pályázatot hirdetett tanítói állásokra. 10 pályázó akadt. Az új iskolákban szeptember elsején kezdődik a tanítás s így a jövő tanév elejétől kezdve 14 tanyai iskolája lesz Debreczennek.

Az évfáráó vizsgálatokat az összes iskolák megtartották. A tanítói árvaháznak 89 fiú, 82 leány növendéke volt. 9 növendék képesítő okmányt szerzett. A kultuszminiszter a tanítói árvaház felügyelő bizottságának tagjait kinevezte s 280 koronát utalványozott ki pótlólag a növendékek fűrdősegélyére.

Egészségügyi viszonyok.

Az egészségügyi viszonyok a főorvos jelentése szerint javultak. Ragályos betegség alig fordult elő, annál sűrűbb volt csecsemőknél a bélhurut és a göres, felnőtteknél pedig a tüdővész. Két pékműhelyt tisztatlanság miatt bezártak.

125 fiú, 108 leány, összesen 233 gyermek született júniusban. Ezzel szemben elhalt 92 férfi, 98 nő, összesen 190 ember. A természetes szaporodás tehát 43. A törvénytelen szülöttek száma 25 volt, majdnem 13 százalék. Házasságot 43 pár kötött.

Gümőkórban 37, bélhurutban 32, görcsökben 17, rákban 7 halálozás történt. 23 holtszülött (12 százalék) volt.

A kórházban június hóra maradt 308, júniusban felvétetett 288, elbocsájtatott 314, meghalt 23, maradt július hóra 259 beteg. A négy kerületi orvos 424 szegény beteget kezelte.

A pénzügyigazgató jelentése.

A múlt hó folyamán befolyt egyenes adóban 97,654 korona 82 fillér (kedvezőbb a múlt év június havában befolyt összegnél 28,203 korona 74 fillérrel) hadmentességi díjban 300 korona 90 fillér (kedvezőtlenebb 608 korona 22 fillérrel), bélyegjövedékekben 170,747 korona 06 fillér (kedvezőbb 27,893 korona 16 fillérrel), jogilletékekben 21,621 korona 52 fillér (kedvezőtlenebb 4296 korona 80 fillérrel), díjjövedékekben 2025 korona 62 fillér (kedvezőtlenebb 540 koronával), dohányjövedékekben, a vármegye fogyasztását is beleértve, 179,777 korona 02 fillér (kedvezőbb 13,383 korona 91 fillérrel), határvámjövedékekben az egész vámkörzet területén 9671 korona 15 fillér (kedvezőbb 81 koronával) és fogyasztási- meg italadóban

51,669 korona 39 fillér (kedvezőbb 26,669 korona 39 fillérrel).

Fizetési halasztást a pénzügyigazgató saját hatáskörében 1, a pénzügyminiszter felhatalmazása folytán 49 esetben adott a pénzügyigazgató. A múltévről adóhátralékban fennmaradt 2.875,173 korona 30 fillér. Az összádó tartozás a múlt hó végén 2.871,654 korona 38 fillér. A város adóügyi osztálya a folyó évi I. és II. osztályu kereseti adó, valamint a házadó kivetési lajstromokat beterjesztette.

Egyéb apróbb tárgyak elintézése után az ülés véget ért.

Közgazdaság.

A vetések állása.

A földmivelésügyi m. kir. miniszter most adta ki június haváról a vetések állásáról szóló jelentését, mely főb pontjaiban így hangzik:

Június második felében elég sok helyen, nevezetesen az ország hegyvidékein, délkeleten, keleten, továbbá északon, nyugaton és végül néhol az Alföldön is eléggé bő eső volt. A szokatlanul abnormis, forró és száraz időjárásra azonban nemcsak eső, hanem jégeső, a felvidéken pedig néhol havazás és dér is volt, miáltal a levegő is hirtelen és erősen annyira lehült, hogy az éjszakák hűvösek, sőt egyes helyeken jóformán egészen hidegek lettek. A rekkenő hőséget és szárazságot tehát némiképp türhetővé tette az országszerte észlelhető esti és éjjeli lehülés, amely megakadályozta a további rohamos érlelést és így a szemképződést a késői vetésen mintegy a normálisabb utra is terelte. Mindezek után is kétségtelen azonban, hogy az előző hetek rendellenes időjárása (amely különben rendellenes volt már a múlt év őszétől egész mostanáig) egész vidékekre, csaknem az egész országra kiterjedőleg megrontotta a termés-kilátásokat, minek következtében a vetés egyenlőtlenül fejlődött, ritka, gázos, azonfelül hogy igen sok helyen tulságosan alacsony maradt. Tagadhatatlan ugyan, hogy az országszerte eleinte kielégítőnek ígérkező kalász- és szemképződés jobb reményekre jogosított; be is következett volna a jobb magtermés, hogyha a rekkenő júniusi hőség és szárazság sok helyen idő előtt a korai vetést meg nem érleli, illetőleg részben kényszerítés által nem siettetni különösen a kötöttebb és szikes talajok terményének learatását. Némely helyen ugyanis a silány minőségű gabona tulsúlyra emelkedik a jobb és kielégítőbb terménnyel szemben, amely utóbbi mag leginkább a lazább és kevésbé kötöttebb földön lévő vetés eredménye. Igaz ugyan az is, hogy van alkalmunk kedvező fordulatról is számot adni; a hűvösebbre fordult időjárással az ország és különösen az Alföld számos helyén a szemképződés részben kifogástalanná lett; nem remélt acélos, szép piros buza is jutott kasza alá.

Ez természetesen változtat némely helyütt a várható termésállagon, azonban korántsem képes az összes eredményt annyira ellensúlyozni, hogy

az ország összes termésére kedvező hatással lehetne, mert immár kétségtelen, hogy nemcsak a buza, hanem az összes szalmás gabona kereszt- és esomó-számra a remélnél jóval kevesebb.

Azzal tehát mindenesetre számolnunk kell, hogy a termés mindennemű szalmás gabonából országos átlagban középen alul maradt; legjobban sikerült ugyan a buza és rozs, de az eredmény a folyamatban lévő aratásból ítélve, országszerte még sem kielégítő és legföljebb a szem minősége lesz elég sok helyen jó, illetve a várakozásnak megfelelő, holott a mennyiség, mivel az eredmény kat. holdankint állandóan csak a hat métermázs körül ingadozik, országos átlagban számítva, középen alulinak minősíthető. Az árpa és különösen a zab a szerény várakozáson alul is jóval gyöngébben sikerült; a zab nagyon sokat romlott, ami különben előrelátható volt a folytonos szárazság és abnormis hőség miatt és így a zab, szemben a többi szalmással, körülbelül a leggyöngébb termést fogja adni.

A gazdasági tudósítók figyelmes alaposággal mintegy megközelítőleg erre az idényre is megállapították, hogy a múlt 1906. évvel szemben milyen arányban változhatott a bevetett terület. A valószínű állapot számokban; a buza területe 6.010,600, a rozs területe 1.929,118, az árpa területe 1.898,865, a zab területe 1.862,846 kat. hold. Magától értetődik, hogy azok a területrészek, amelyek a vetés az utóbbi elemi csapásoktól szenvedett, itt már tekintetbe nem volt vehető, mert a szükséges tájékozás hiányzik és legföljebb aratás után válhatik köztudomásúvá. Ugyanez az eset a többi késői terménynél. Az arató munkálatok az ország sik vidékén már nagyon előrehaladtak, a buzán és rozson kívül aratják az árpát, sőt néhol a zabot is. A sik földön az őszi mintegy kétharmadrésze már kereszttekben várja rendeltetését.

Az őszi buza terméshozamának nagy kárára, az üszög rendkívül sok helyen mutatkozik és tetemesen megrontotta a buza minőségét, a rozsda inkább csak a felvidéken okozott kárt. A szárazság, amely nagymértékű volt, a gyöngébben kezelt és művelt földön, különösen pedig a kötöttebb és szikes földön jelentékeny kárt okozott az idő előtt bekövetkezett éréssel, amelynek a korai aratás volt a következménye. Az arató-munkálatok ugyanis a megszokott időszakhoz mérten mintegy nyolctíz nappal hamarabb indult meg ez idén. Mint minden esztendőben, úgy remélhetőleg az idén is — bár rendkívül abnormális volt a tavasz és nyár eleje — a learatott vetés elég sok szép minőségű terményt fog nyújthatni, bizonyos azonban az is, hogy az eredmény mennyiségileg ritka helyen fog a várakozásnak megfelelni; tekintettel különösen arra, hogy a gabona általában szokatlanul nagyon is ritka volt az idén. És így a kereszttek száma sem lehetett nagyon sűrű, azonfelül a szalma is kisebb és vékonyabb, úgy hogy csak a kalász elég jó fejlődése hozhatja létre azt, hogy a kvalitás elég sok helyen a várakozásnak meg fog felelni. Az őszi és tavaszi buza területét 6.610,600 kat. holdra becsülve, a gazdasági tudósítók be-

érkezett termésbecslései alapján július 1-én a következőleg becsülhetjük: Várható országos átlagban és kat. holdankint 6.04 métermázsa, vagyis összes eredményül megközelítőleg mintegy 36.40 millió métermázsa. A múlt évben termett 32.80 millió métermázsa.

Az őszi rozs és kétszeres aratásával nagyon előre haladtak; alig láthatni az Alföldön már lábön rozst, kévében és keresztben fekszik mindenfelé. Ez a termés is elég sok csalódásra adott okot, az aratás folyama alatt kitűnt ugyanis, hogy a kalász sok helyen hibás és üres volt. De a szemképződés sem volt mindenütt tökéletes, sőt a szárazság ennek is ártott, mert a remélt szép minőségű hozamra redukálódott. Próbacséplés ugyan még nem volt, mint-hogy azonban a kereszttek száma éppen a legfontosabb rozsvidékeken a remélnél kevesebb, az összes eredmény aligha éri el a kis közepes átlagot, tehát szintén középen alul marad. A rozs és kétszeres területét 1.929,118 kat. holdra becsülték; a július 1-én beérkezett gazdasági tudósítói termésbecslések alapján országos átlagban és kat. holdankint remélhető 6.03 mm. és a valószínű összes eredmény lenne mintegy 11.64 millió mm. A múlt évben termett összesen 10.69 millió mm.

Az őszi árpát nagyjából már learatták, a sík földön és dombvidéken most aratják, elég jó eredménnyel.

A tavaszi árpa aratása szintén folyamatban van, az eredmény, amint az előrelátható volt, nem felel meg a várakozásnak. Ritka, gazos és alacsony vetésből nagy termést különben senki sem remélhetett, ahol jobb volt a vetés, ott az eredmény is kielégítőbb. Néhol a kényszerítés és másutt az üszök elég sok kárt okozott az árpában is.

A folytonos szárazság következtében az idén elég sok a fehér és sörárpának alkalmas termés. A bevetett terület megközelítőleg 1.898,865 kat. hold, az ez uton várható termés kat. holdankint és országos átlagban 6.25 mm., vagyis országos összegben remélni lehet, föltéve, hogy további csalódások már nem érik a gazdaközönseget, 11.88 millió mm.-t. A múlt évben termett összesen 13.73 millió mm.

A zab már keveset fejlődhetett, néhol nagy mértékben hanyatlott, mert a rekkenő hőséget és szárazságot nagyon megsínylette. A zabvetés nagyarányú visszaesését leginkább szárazság idézte elő. A vetés részben ugyanis ki sem tudott fejlődni, és így sok helyen a zab feje törpe maradt. Olyan vetés volt az idén, amely fejét ki sem hánnya és így takarmánynak lekaszálták. Figyelembe veendő még, hogy néhol takarmányozás céljából a zölden álló zabtáblákat learatták és szénát készítettek belőle. A zabtermés csökkenését tehát a takarmánytermés csekélyége is fokozta. Valószínű ezek után, hogy a próbacséplések nagy meglepetéseket fognak mutatni, sőt ma már csaknem biztos, hogy országos átlagban a termés mennyiségileg jóval közepesen aluli és minőségileg szintén alig lesz kielégítő, különösen az ország hegyi vidékein, részben azonban az Alföldön is. A zabbal bevetett terület kiterjedése volt meg-

közelítőleg 1.862,846 kat. hold. A várható termés országos átlagban és kat. holdankint 5.33 mm. vagyis a megközelítő összes eredmény lesz mintegy 9.94 millió mm. A múlt évben termett összesen 11.54 millió métermázsa.

A repce cséplését és behordását nagyrészt már bevégezték, vagy néhol most végzik. A termés általában kicsiny, egyrészt mivel a kedvezőtlen őszi időjárás miatt csak kevés repce volt vethető, másrészt mert az a vetés, amely jól kelt és jól telett, sem adhatott a szárazság és rovarkár miatt bő termést.

A tengeri korábbi és fejlődöttebb vetése a száraz időjárást, homokos és szikes talajok kivételével, nagyobb károsodás nélkül viselte el. Nagyobb részt üde zöld és ahol elegendő esőt kapott, erőteljesen és jól fejlődött, cimerét részint növeli, részint már egészen kitolta, sőt virágozni és csövesedni kezd. Ahol azonban nem kapott elegendő mennyiségű esőt, vagy alig esett, a fejlődés fennakadt, a levelek hervadni és fonnyadni kezdenek és csak úgy várható számottevő termés, ha a kiadó eső mielőbb beköszönt. A késői és pótvetések a száraz időjárás következtében hiányosan keltek, gyengén fejlődnek és csak mielőbbi kiadó eső beálltával pótolhatnák némileg helyre elmaradottságukat. Jelenlegi állapotuk után ítélve alig vagy csak igen gyöngye termés várható. A késői vetést elvéve még töltögetik.

Körrendeletek.

72.609 B. M. számú körrendelet.
1908. V.—a.

Az ipari, gyári és gazdasági vállalatoknál előforduló baleseteknek bejelentése és megvizsgálása.

Valamennyi törvényhatóságnak.

Az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak betegség és baleset esetére való biztosításáról szóló 1907: XIX. t.-c. VIII. fejezete értelmében teljesítendő baleset bejelentésének és balesetvizsgálati jegyzőkönyveknek szabályozása tárgyában a kereskedelemügyi miniszter ur velem egyetértőleg 1908. évi május hó 31-én 48,322. sz. alatt rendeletet bocsátott ki, melynek egy példányát valamennyi elsőfoku rendőrhatalóságnak megküldötte.

Tekintettel arra, hogy az idézett törvény 85. §-ának illő bekezdése köteleességévé teszi az elsőfoku rendőrhatalóságnak, hogy tudomására jutott minden balesetet, amely előreláthatólag kártalanítást vonhat maga után, megvizsgálni és az erről felvett jegyzőkönyvet az illetékes ker. munkásbiztosító pénztárnak megküldeni tartozik: felhívom a Cimet, utasítsa az elsőfoku rendőrhatalóságot, mikép a törvény által rájuk bízott köteleességüket a törvény és az említett végrehajtási rendelet intézkedésének megfelelőleg teljesítsék és a rendőri vizsgálatot a többször említett rendelet 4§-ának első bekezdésében megjelölt esetekben feltétlenül fogantassák.

Végül felhivom a Cimet, hogy az elsőfoku rendőrhatalóságokat egyúttal figyelmeztesse, miképp az ipari, gyári és gazdasági vállalatoknál előforduló balesetek bejelentése tárgyában hivatali elődöm által kiadott 1895. évi 37.302. B. M. számú rendelet érvénye az 1907: XIV. t.-c. 3. §-ában felsorolt üzemekben előforduló balesetek bejelentésére és megvizsgálására nézve az életbeléptetés idejéről: 1908. évi július hó 1-től fogva megszűnik és csak azon ipari, gyári és gazdasági vállalatokra marad továbbra is hatályban, melyek az utóbb idézett törvény rendelkezései alá nem tartoznak.

Budapest, 1908. évi június hó 26-án.

A miniszter helyett:

Dr. Bezerédj s. k.,
államtitkár.

A viharágyu csődje.

Mult héten a földmivelésügyi miniszter egy rendelete jelentette az érdeklődőknek, a szőlőbirtokosoknak, hogy a viharágyuzás céljára kapott mérsékelt áru puskapor kedvezményétől el-
esnek.

A honvédelmi miniszter ugyanis, akinek a jóvoltából ez a kedvezmény eddig fönnállott, mert hisz ő az ura minden puskapornak, megsokallotta azt a sok üres puffogtatást s kutatni kezdte, hogy a levegőbe lőtt puskapor jár-e azzal a haszonnal, amit neki tulajdonítottak vagy sem. És arra az eredményre jutott, hogy a viharágyuzásnak csak multja van, jövője már nincsen. S a multja sem konkrét eredményekből áll, hanem csak tapogatózó kísérletekből és kétes sikerekből. Erre az álláspontra támaszkodva, tudatta a földmivelésügyi minisztériummal, hogy ezentul nem hajlandó a szőlőbirtokosokat továbbra is a mérsékelt áru puskapor kedvezményében részesíteni.

A jövő krónikása tehát fölfogja jegyezni, hogy 1907 nyarán puffogtak utoljára Magyarországon a nagytorku viharágyuk, mikor fehér gomolyok halmazódtak az ég boltozatán, veszélyeztetve a szőlőfürtök épségét. Mert ki fogja ezután is használni a viharágyut? Ki fogja a puskaport drága pénzen megszerezni? Ki vállalja az ágyutelep költséges gondozását és föntartását, ma minden áldozat mellett is nem nyújt biztos védelmet a jégverés csapása ellen? És hol marad még a nagy tőkebefektetés, melyet a viharágyuk föllállítása igényel? A tőke, mely kamatot nem hoz.

Viszont az is igaz, hogy Magyarországon a viharágyuzásnak fanatikus hívei vannak, akik nem riadnak vissza az újabb áldozatoktól sem, akiket még nem győzött meg a sikertelenség.

Csendesebb lesz tehát Magyarország. A zivatarok tombolásába és mennydörgő zajába nem üvölt bele a viharágyuk tompa durrogása. Ágyulövést megint csak akkor fogunk hallani, mint azelőtt a viharágyu megjelenése előtt, a nyári és őszi stratégiai játékoknál, ünnepnapok virradtán és teátrális cécóknál. Lasankint eltűnik a közéletből a viharágyu fogalma és az égnek meredő hangcső és ha ágyut emlitenek, megint csak arra a vízszintesen mozgó gyilkos szerszámmra gondolunk,

amelyhez mindig hozzáértünk két egyenruhába bujtatott nagyothalló katonát.

A viharágyuval a mai formájában körülbelül két évtizede foglalkoznak. A teóriája a viharágyuzásnak az, hogy a levegő felsőbb rétegeiben, ahol a zivatarfelhők képződnek, a levegőt mozgásba kell hozni, ugynevezett légörvénygyűrűket kell létesíteni s ezáltal megakadályozni a párának felhőké való tömörülését. Maga ez az idea már régi, már a tizenkilencedik század első éveiben kísérelt. Párcot rigai tanár irt egy értekezést 1802-ben, melynek a címe: Hogyan lehet a zivatarokat ártalmatlanokká tenni. Ebben a művében a többi közt azt is írja: „... de hogyan lehetne a zivatar régiójában ily eloszlást létrehozni? Ez a tűzérési szakértők föladata. Lehetetlen volna talán husz font puskaport tartalmazó lövedéket nagy mennyiségben úgy fellőni, hogy röptének legmagasabb pontján szétrobbanjon“. Egy másik auktor pedig (1803-ban) A jégverés meggátlása című munkájában a következőket ajánlja: „A légkör heves megrázkódtatására nagy harangokat verjenek földre, mozsarakból és ágyuból lövöldözzenek, erős dobálást végezzenek, robbanó puskaport gyujtsanak és rakétákat eresszenek föl, aképpen, hogy ott robbanjanak szét, ahol a legsötétebbek a felhők.“

Már e két idézetből is kitűnik, hogy a viharágyuzás alapjában véve már száz évvel ezelőtt azon a fokon állt, mint ma. A teória ma is helyesnek, igaznak látszik s a teóriát ma sem tudjuk megdönteni, de a két évtized óta folytatott kísérletek megdöntötték az elméletet, amelyet ekkor tévesnek mondtak ki.

A viharágyuzással Stájerországban kezdtek először kísérletezni, majd innen átvándorolt a viharágyu Olaszországba, ahol igen nagy lelkesedéssel karolták föl s Olaszország lett a tulajdonképpeni hazája. Ezt könnyen meg lehet magyarázni azzal, hogy Olaszországban a szőlőkultúra alatt lévő terület igen nagy s igen gyakoriak az egy tagban lévő nagy szőlőterületek.

Olaszországból került hozzánk és végül legkésőbb Franciaországba, ahol még ma is igen sokat foglalkoznak vele és biznak a sikerében.

Az első viharágyut Stiger stájerországi szőlőbirtokos szerkesztette és ő kezdte meg vele először a védekezést. Ennek a viharágyunak azonban igen sok hibája volt s így nem terjedt el. Azóta roppant sok viharágyutipust szerkesztettek. Ugyszólván minden nemzetnek megvan a maga nemzeti viharágyuja. Stájerországban különösen a mozsárrendszerű ágyukat alkalmazták. Olaszországban mintegy huszonöt-harminc különféle szerkezetű ágyu volt forgalomban. Franciaországban a hátultölthető patronos viharágyukat kedvelik, míg Magyarországon a Farkas és Faragó-féle viharágyukat alkalmazták eleinte, majd később az Emmerling-félét, melynek a sok jó tulajdonságán kívül az a nagy hibája van, hogy a csőve csak két méter magas s így az örvénygyűrűk, amelyeket a lövés kelt, alig emelkednek kétszáz méterig, amely még messze van a zivatar felhőrégiójától. (700—900 méter.) Szerkesztettek ezenkívül aceti-

lén viharágyukat és megpróbálták a jégfelhőket szétszórni magasra földobott, a levegőben szét-pukkanó bombákkal. Magyarországon kevés bal- esetet okoztak működés közben a viharágyuk, míg Olaszországban lépten-nyomon szerencsétlen- ség járt a lövések nyomán, annyira, hogy a vi- harágyu fogalma összenőtt az életveszélyes szol- gálat fogalmával.

A viharágyuval nagy eredményeket fölmutatni sohasem tudtak s az elért siker is mindig kétsé- ges volt, mert sohasem lehetett eldönteni biztosan, hogy a jégelmaradásának a lövöldözés-e az oka? S hogy ilyen soká tartott a kiábrándulás, nem magyarázható másképpen, minthogy a vizsgált je- lenségek nagyon csalókák és többféleképpen ma- gyarázhatók s így a látszólagos siker ösztönözte az embereket a kísérletezésre.

Az 1902-iki gráci meteorológiai kongresszus mérte a halálos csapást a viharágyu problémá- jára. A megelőző kísérleteket összevetve, hosszú vita után arra az eredményre jutott a kongresz- sus, hogy a viharágyu a hozzáfűzött reményeket nem elégíti ki s az elért eredmények annyira két- ségesek és bizonytalanok, hogy további kísérle- tezésre nem érdemes. Ehhez járult még az is, hogy Olaszországban azt tapasztalták, hogy a vihar- ágyuval védett területeket veri el legelőbbször s legerősebben a jég, amit azzal magyaráztak, hogy a lövések légrázkódást idéznek elő. 1904-ben már végleg fölthagytak Olaszországban a viharágyuk használatával, úgy, hogy ma már csak Francia- országban vannak használatban.

Ma, amikor egy miniszteri rendelettel véget ér Magyarországon a viharágyuk dicsősége, nem- csak a hasznavehetetlené vált vastömegeket vetik sutba az emberek, hanem eltemetik azt a káprá- zatos merész hitet, amely az embert büszkévé tette, hogy az ágyuval, amely eddig emberpusz- titásra szolgált, ezentul az égen uszó haragos felhőket oszlatja szét.

K. J. S.

A püspöki szék betöltése.

Lapunk egyáltalában nem avatkozik egyházi dolgokba, ez alkalommal azonban mégis hirt adunk olvasóinknak a b. e. Kiss Áron püspök helyének betöltését illető mozgalomról. A tiszán- tuli ref. egyházkerület főpásztori székére többen vannak jelöltek és pedig Dicsőfi József debreczeni lelkész, egyházkerületi főjegyző, Dávidházy János esperes, Erőss Lajos theologiai akadémiai tanár, Balthazár Dezső dr. böszörményi lelkész. Bár- melyik jelölt nyeri is el a püspöki méltóságot, bizonyára diszt fog hozni a főpásztori székre. Mindannyian hű fiai a ref. egyháznak és tudom- ányos képzettségüknél fogva rátermettek a hivek vezetésére és a ref. egyház vallási és hazafiui intencióinak megvalósítására. Amint azonban a folyó hónap 7-ikén tartott egyházkerületi rend- kívül közgyűlés mutatja, legtöbb reménye lehet a püspöki szék elnyeréséhez Dicsőfi József deb- reczeni lelkész, egyházkerületi főjegyzőnek, ki tu- dásának mélységével, papi erényeivel, hatalmas munkaerejével és lankadást egy pillanatra nem

ismerő lelkipásztori működésével hivatott a püs- pöki méltóság elnyerésére. Egyébiránt bizalommal nézünk a tiszántuli egyházkerület döntése elé, mert bölcsesége meg fogja találni azt a férfit, aki elméjének és szívének gazdagságával őrt fog állani a magyar Sion felett.

Dicsőfi József érdekében a következő felhívás jelent meg.

Felhívás

a tiszántuli ref. egyházkerületünkben a mélyen tisztelt lelkész, főgondnok és presbyter urakhoz.

Mi, kik a folyamatban levő püspökválasztás alkalmával a Dicsőfi József egyházkerületi főjegyző megválasztását óhajtuk és munkáljuk, azon meggyőződésben vagyunk, hogy a püspökválasztást magasabb szempontból kell néznünk, mely előtt minden személyi tekintetnek meg kell hajolni. A püspöki szék betöltése ugyanis ma súlyosabb kérdés, mint a közel- multban volt.

Körülbelül másfél évtized óta szemünk előtt fejlik ki az a gyors átalakulás, amit a mai civilizatio hoz magával. — A földgömb legtávolabbi országaival szomszédokká tett bennünket a közlekedés és a sürgöny villámgyorsasága. Hirdették, hogy a nagy embercsaládot ez testvérekké teszi. Idáig ellenkezőt tapasztalunk. A nagy sokaság előtt új világtájakat, új vágyakat tárnak fel s ma már a hit és a hihetlenség csaknem szemben állanak egymással. A hitetlenek a Biblia elleni szakadatlan támadásaikkal aláássák a hit és erkölcs alapjait. A hitetlenek művelik, hogy a szabadság, mit őseink drágán szereztek egy új pogányság megalapítására, az aranyborju és az érzékek kultuszára szolgál: űk oltják be a sokaságba a fényűzés és gyönyörök szomját; űk tanítják azon jelíget: „sem Isten, sem tekintély“; űk tanítják, hogy a természeti hajlamok ellenállha- tatlannak, hogy a kötelesség rabszolgái csak álmodozók, hogy a siker az ügyesebbeké és a számadás végén az erő megelőzi a jogot.

Vajjon magába száll-e a társadalom? Vajjon a mi egyházunk visszatér-e a Bibliához? most, mikor a sok előítélet és szokás szemben áll a Bibliával. Pedig nekünk ma sincs más fegyverünk, mint a Biblia. — És ha Istennek lelke vele van és vele lesz egyházainkkal, akkor olyan püspököt választunk, akinek a legerősebb bibliai fegyverzete van köztünk. És Isten jóvoltából adott is ilyet és ujjal mutat rá. Olyan bibliai tudást, mint az övé, volt püspökeink között is találunk. Azok a püspökeink magyarországi egyetemes református egyházunknak erősségei, méltó dicsekedései valának és azok ma is. Kövessük azért a mult idők tanító példáját!

Olyan püspökre van ez idő szerint is szükségünk, ki ellen- feleinkkel szemben minden jogos fegyverrel felövedezve bátran megáll; ki történelmi jogainkat hűn védelmezi, de az elért cred- ményeket és ezután eléredőket kockára nem teszi és nem veszé- lyezteti; ki a mai válságos térsadalmi viszonyok közt se nem a Pálé, se nem az Apollósé, se nem a Kéfásé; hanem a Krisztusé és a ref. anyaszentegyházé.

Mi ilyennek Dicsőfi József egyházkerületi főjegyzőnket ismerjük, ki lelkipásztori hivatalát a nagy és fényes debreczeni egyházban 18 év óta úgy az igehirdetés, mint a lelki gondozás és közigazgatás terén, kitűnő szakképzettséggel és szónoki tehetsé- gel és lelkiismeretes godossággal viseli; aki mióta őt egyház- kerületi főjegyzőnek megválasztottuk, tehát az 1905-ik év óta, nemcsak főjegyzői kötelességeit teljesítette hiven, nagy tudással és bölcs előrelátással, hanem a püspöki hivatal teendőit is nagy szorgalommal és pontossággal közmegeledésre intézte, mindazon ügyekben, amelyekre az újabb egyházi törvény őt, mint főjegyzőt el is kötelezte; ki általában minden kötelességét alapos utánjárás mellett elvöröségének s meggyőződésének fentartásával az egyházak és iskolák, lelkészek és tanítók jogosult és igaz- ságos érdekeinek hű támogatásával jogaiknak gondos és meg- alkuvást nem ismerő védelmével terjesztette.

Mindezek alapján az ő püspökké leendő megválasztását atyafiságos szeretettel és tisztelettel kérjük és ajánljuk.

Ily célból eresztettük ki ezen felhívást Debreczenben, az 1908-ik év július hónapjának 7-ik napján tartott értekezletünkből, azon reménységgel, hogy kiáltó szónk meghallgatásra talál.

Dombi Lajos, Marjay Péter, Győry Lajos, Berey József, Biki Károly esperesek; Gercsy Albert, Luby Géza egyházmegyei gondnok; Simonffy Imre debreczeni főgondnok és főiskolai gondnok; Balogh Ferenc, Kiss Albert, Könyves Tóth Kálmán, Garzó Gyula, Thaly Kálmán dr., Mezőssy Béla dr. egyházkerületi tanácsbírák; Kallós Tivadar, Nagymáté Albert, Végh Sándor dr., Bószörményi Lajos, Uray Géza, Kiss Bertalan egyházmegyei képviselők; Bakcsy Gergely, Dóczy Gedeon tanárkari képviselők; Farkas Imre mezőturi tanító és képviselő; Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző. Márton Imre, Kocsár Gábor dr., Varga Lajos dr., Juhász Ignác, Ujfalussy József dr., Csobán József presbiterok, a debreczeni egyház képviselői.

Hirek.

— **A polgármester szabadságon.** Kovács József polgármester néhány napra szabadságra ment. Távollétében Vecsey Imre főjegyző helyettesíti.

— **Szabadságon.** Körner Adolf tanácsnok folyó hónap 7-ikén kezdte meg egy hónapra terjedő szabadság idejét.

— **A püspökválasztás.** A tiszántuli ref. egyházkerület folyó hónap 7-ikén tartott rendkívüli közgyűlésében elhatározta, hogy a szavazatokat 1908 augusztus 15-éig kell beküldeni a tiszántuli ref. egyházkerület főgondnokához. A megválasztandó új püspököt a kerület az őszi közgyűlésen óhajtja beiktatni.

— **A debreczeni Zenede kérelme.** A debreczeni Zenede várutcai üres telkét be óhajtja építeni és ezen célra a várostól 60,000 korona építési segílyt kér. A beadvány hosszasan foglalokzik a Zenede ügyeivel és mély fejtegetéssel okolja meg kérését.

— **A siketnémákat gyámolító egyesület gyűlése.** A siketnémákat gyámolító egyesület igazgatótanácsa f. hónap 7-ikén tartotta ülését a vármegyei ház nagytermében Weszprémy Zoltán főispán elnöklésével. Az igazgatótanács folyó ügyeket intézett el.

— **Ösztöndíjas helyek a bécsi konzuli akadémián.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter pályázatot hirdet a bécsi cs. és kir. konzul akadémián az 1908—9. tanév kezdetével betöltendő két magyar állami ösztöndíjas helyre. A felvétel iránti felség folyamodványok a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter utján folyó évi aug. hónap 25-éig nyújtandók be.

— **A városi levéltár villamos világítása.** A városi levéltárba most vezetik be a villamos világítást. A vezeték Bergmann-féle csövekben lesz elhelyezve és így rövid zárlat nem fordulhat elő. A villamos világításra azért is nagy szükség van, mert az őszszel megkezdődnek a selejtezési munkálatok, melyeket a hivatal a hivatalos rákonó kívül fog végezni. A selejtezési munkálatokra vonatkozó és a legapróbb részleteket is felölelő munkálatot most készíti Koncz Ákos tb. tanácsnok, közlevéltáros, ki a selejtezést már több városban tanulmányozta. A javaslat az őszszel kerül a bizottsági közgyűlés elé.

— **Ajánlat házvételre.** Dr. Irinyi István és neje Bethlen-utcai házastelküket a városnak megvételre ajánlották 60,000 korona árban. A tanács az aján-

latot véleményezésre kiadta a jog- és pénzügyi bizottságnak.

— **Hova lettek a padok?** A Csokonai kert mellett levő vasúti megállónál eddig két reklámpad volt elhelyezve a várakozó közönség használatára. Egyszerre azonban eltűntek a padok, pedig ezekre ott nagy szükség volna. Ha más nem, de a helyi vasut gondoskodhatnék a padok visszahelyezéséről. (Beküldetett.)

— **Kinevezés.** Kelemen Ernő törvényszéki bírót a marosvásárhelyi kir. ítélőtáblához nevezték ki. A kinevezettet új állásában meleg szívvvel üdvözljük.

— **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Máramaros vármegye tisztikara a legmélyebb fájdalom érzésével tudatja, hogy szeretett és becsült tisztársa ujfalussi Ujfalussy Géza vármegyei várnagy 34 éves korában és kötelességű szolgálatának első évében e hó 7-én Máramarosszigeten több napi szenvedés után elhalt. Temetése e hó 8-án d. u. 5 órakor lesz Máramarosszigeten a vármegyei közoktatóházból.

Emlékezete kegyelettel fog megőriztetni.

Máramarossziget, 1908 július 7.

— **A bécsi lapok és a gabona ára.** A földművelésügyi minisztérium két legutóbbi hivatalos vetéjmentésének közzététele óta a budapesti gabonatörszén állandóan emelkedett úgy a kész, mint a papiros-buza ára. E hó eleje óta a kész-buza ára 225 fillérrel lett drágább, az októberi buza pedig, amelyet június 1-én 1034 fillérrel jegyeztek, június 20-án 1162 fillérrel zárult. A kész-buza emelkedésének van reális oka. Kedvezőtlen terméskilátás s a készletek teljes hiánya. A határidő-üzlet szertelen, áremelkedésének oka nagyrészt a spekuláció, amely nem szokott törődni a gabonaüzlet kedvező, vagy kedvezőtlen konjunkturáival, hanem minden rendelkezésére álló eszközzel arra törekszik, hogy a saját érdekei nyerjenek kielégítést. Érdekes azonban a bécsi lapok s különösen a N. Fr. Pr. magatartása. Ugy látszik, hogy Ausztriában attól félnek, hogy a buza magas árfolyama megmarad s minthogy Ausztria mégis csak tőlünk kénytelen beszerezni buzaszükségletét, a bécsi lapok most mind egy nótát fujnak, hogy megakadályozzák a buza árának további emelkedését. A terméskilátásokat folyton javítgatják, a gabonakészleteket egyre szaporítják, természetesen papirosos s folyton azt hirdetik, hogy a helyzet nem rossz, a helyzet javul, holott bizony kevés kilátás van rá, hogy a földművelésügyi minisztérium által 37 millió métermázsára becsült buzatermés az aratás után olyan mérvben javuljon, hogy a buza emelkedő iránya megváltozzék. De azért a bécsi lapok mégis arra törekednek, hogy a magas buzaár ellen hangulatot csináljanak, ezt a tényekkel ellenkező hiradások által vélik elérhetni, ami kevés, nagyon kicsinyes s nagyon is osztrák izű fogás. Különben egy hét múlva nagyjában már tisztában leszünk az idej buzatermésével, mert ebben az évben egy pár nappal korábban kezdik az aratást. Pancsova környékén már aratnak is.

— **Az Egyesült-Államok új kivándorlási törvénye.**

Ez év július 1-én lépett hatályba az Egyesült-Államok új kivándorlási törvénye. A kivándorlási törvény felsorolja azokat az idegeneket, akiket nem szabad bebocsátani az Egyesült-Államokba. Ezek a következők:

1. a hülyék, gyengeelméjűek, eskórosak és az olyan személyek, kik az előző ötesztendő alatt elmebetegnek voltak;
2. azok a személyek, kik előzőleg kétszer vagy több ízben elmebetegségi rohamban szenvedtek;
3. a szegények;
4. azok a szegények, kik előreláthatólag a közügy terhére fognak esni;
5. a hivatásos koldusok;
6. az oly személyek, kik tudóvészben, vagy undorító, vagy ragályos betegségben szenvednek;
7. azon személyek, kik a felsorolt osztályok egyikéhez sem tartoznak ugyan, de a vizsgáló orvos véleménye és bizonyítványa szerint testi vagy szellemi fogyatkozásban szenvednek és akiknek testi vagy szellemi fogyatkozása olymértű, hogy ezáltal az idegennek azon képessége, hogy magát fentartsa, kérdéssé vált;
8. azon személyek, kik súlyos büntett vagy egyéb megbecstelenítő büntett vagy vétség miatt elítéltek, vagy ilyent bevallanak;
9. a polygamisták, vagy azok, kik a többnejűség felekezetéhez tartoznak;
10. az anarchisták és azon személyek, kik a törvényes állapotok erőszakos megváltoztatását vagy a köztisztviselők meggyilkolását vallják elvüknek;
11. a prostituáltak és azon asszonyok és leányok, kik erkölcstelen célból jönnek az Egyesült-Államokba;
12. azon személyek, kik kerítésrel foglalkoznak vagy asszonyokat és leányokat az Egyesült Államokba becsempészni megkísérlelnek;
13. az ugynevezett szerződés munkások, vagy azok a személyek, akik foglalkoztatás kínálata vagy ígérete folytán, vagy a megállapodások folytán és pedig akár szóbeli, akár nyomtatott, akár kifejezett, akár kiolvasható kínálat, ígéret vagy megállapodás folytán kármily nemű tanult vagy tanulatlan munka teljesítése céljából az Egyesült Államokba való bevándorlásra indítottak vagy hivatnak;
14. azok a személyek, kik a bebocsátás kérésétől számított egy esztendő előtt eltoloncoltattak azon okból, mert a jelzett módon a bevándorlásra csábították, vagy meghívták magukat;
15. azok a személyek, kiknek hajójegyét más fizette meg, vagy akiknek hajóutazását mások segítették elő, hacsak kellőleg és pozitív módon be nem igazoltatik, hogy az illető személy az előbb jelzett kizárt osztályok egyikéhez sem tartozik és hogy hajójegyét sem közvetve, sem közvetlenül nem valamely testület, egyesület, társulat, hatóságok vagy idegen kormány fizette meg;
16. minden tizenhat esztendőnél fiatalabb gyermek, ki nem apjának, vagy anyjának vagy szüleinek kíséretében utazik, a kereskedelemügyi és munkaügyi államtitkár véleménye, vagy az általa időről-időre kibocsátott szabályzatok értelmében.

Szerkesztői üzenetek.

O. Eger. Sajnálatos véletlen folytán nagybecsű soraid csak most kerültek kezeimhez. A mozgalomhoz szívvel-lélekkel csatlakozom és arról, mihelyt időm engedi, a budapesti lapokban írok. Sajnálom, hogy a másik dologról lekéstem. Magánlevélben többet.

—**s—ly.** Egy pillanatig sem hittem, hogy valamelyes nagyobb mozgalom származik a felvetett eszmékből. Ugy látszik, a tervezők maguk is megbánták elhamarkodásukat. Az eszméket előbb érlelni kell és csak azután szabad azok megvalósításával előhozakodni. Azután az is nagy baj, ha tulkövetelők állanak a mozgalom élén. Meggyőző szóval sokkal többet lehet kivinni, mint lármával. Érdekünk közös, csak a kivitel módjában és eszközeiben térünk el egymástól. Miután pedig mi a békés megoldás hívei vagyunk és csak akkor állunk sarkunkra,

ha rosszakaratot látunk, ezt pedig ebben az esetben nem látunk, az említett irányu mozgalmat — mint kivihetlent — sem szóval, sem írásban nem támogatjuk.

Tisztviselő. A beküldött cikkely nem felel meg lapunk szellemének. Kivételesen megőrizzük egy hétig.

Botog hivatalnok. Tudunkkal adnak valamelyes kedvezményt. Méltóztassék Karlsbad város tanácsához fordulni.

Hirdetés.

2179/1908. eln. sz.

Versenytárgyalási hirdetés.

A debreczeni kir. ítélőtábla és főügyészség hivatali helyiségeinek a fűtésére az 1909-ik évben mintegy 627 m³, azaz Hatszázhuszonhét köbméter száraz, hasábos, fiatal kemény tűzifa; továbbá esetleg megfelelő famennyiség helyett mintegy 30 q. coaks (pirszén) szükségeltetvén, annak beszerzése végett nyilvános írásbeli versenytárgyalás hirdettetik.

Felhivatnak ennél fogva az érdeklődők, hogy a Közszállítási Szabályzat 18. §-ában megállapított ajánlati minta szerint szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett ajánlataikat közvetlenül vagy postán „a kir. ítélőtábla elnöksége” czimén a **folyó évi szeptember hó 10-ik napjának d. u. 5 órájáig** adják be, mert a nem ezek szerint beadott ajánlatok tárgyalás alá nem is vétetnek.

Az ajánlat borítékára feljegyzendő, hogy az a tűzifa szállítására vonatkozik.

Bánatpénzül az ajánlati összegnek megfelelő 5% készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapírban bármely állampénztárnál vagy adóhivatalnál letehető s az arról nyert letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

A beérkezett ajánlatok a debreczeni kir. ítélőtábla elnöki irodájában, a folyó évi szeptember hó 11-én d. e. 10 órakor bizottságilag fognak felbontatni, amikor is ajánlattevők vagy igazolt képviselők jelen lehetnek.

A szállítás egyéb feltételei a kir. ítélőtábla segédhivatali igazgatójánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők s kívánatra abból, valamint az ajánlati mintából is egy-egy példány rendelkezésre áll.

A kiíró hivatalnak kiköztetik az a joga, hogy a beérkezett ajánlatok között, az ajánlott árakra való tekintet nélkül, szabadon választhat, a versenyzők ajánlata azonban azok mindegyikére nézve kötelező marad mindaddig, míg az odaitélés kérdésében határozat nem hozatott.

Olyan pályázó, aki a kir. ítélőtáblával az ajánlat benyújtásakor üzleti összeköttetésben nem áll, illetőleg előtte ismeretlen, tartozik szállítóképességét és megbízhatóságát a vállalatok telepére illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával az előírt módon igazolni.

Az odaitélés felett az árlejtéstől számított 15 nap alatt fog határozat hozatni, amelyről a versenyzők értesítettni fognak.

Debreczen, 1908. évi július hó 1-én.

Porubszky Jenő.